

## EIRA PENTTINEN 1941–2008



**H**elsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitoksen pitkäaikainen amanuenssi Eira Penttinen menehtyi vaikeaan sairauteen 27. tammikuuta Helsingissä Terhokodissa. Hän oli syntynyt Kotkassa 31. tammikuuta 1941.

Eira Penttinen pääsi ylioppilaaksi Helsingin kaksoisyhteislyseosta 1960. Hän opiskeli Helsingin yliopistossa pääaineenaan suomen kieli ja valmistui filosofian kandidaatiksi 1977.

Eira Penttinen toimi vuodesta 1965 alkaen Suomen nimiarkistossa ensin arkistoapulaisena ja -harjoittelijana ja vuodesta 1967 lähtien vuoteen 1973 tilapäisenä assistenttina maanmittaushallituksen nimistöntarkistustyössä. Vuonna 1973 hän oli Suomen Akatemian valtion humanistisen toimikunnan tutkimusapulaisena ja osan vuotta 1974 Suomen kielen nauhoitearkiston arkistoapulaisena.

Eira Penttinen keräsi vuosina 1964–1971 ja 1974 Suomen nimiarkiston stipendiaattina noin 8500 nimilippua luovutetun Karjalan nimistöä useiden pitäjien osalta. Hän tuli suomen kielen laitokseen vt. assistentiksi vuonna 1974, toimi sitten vt. toi-

mistosihteerinä ja aloitti vt. amanuenssina syyskuussa 1974. Amanuenssin virkaan hänet nimitettiin 1978. Hän jäi siitä eläkkeelle vuonna 2005.

Eira Penttisen päätoimi amanuenssina Helsingin yliopiston suomen kielen laitoksessa (nykyisin suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos) oli vaativa ja laaja-alainen. Virkaan kuului muun muassa hallinnollisia töitä, yhteyksien hoitamista eri suuntiin, opinto-ohjausta, toimistotehtäviä, vieraiden vastaanottamista. Eira Penttinen hoiti myös niin sanottuja juoksevia asioita pienimmistä suurimpiin.

Eira Penttinen toimi pitkään muun muassa laitoksen johtoryhmän sihteerinä ja jäsenenä. Hän solmi taitavasti yhteyksiä yliopiston hallintoon ja eri laitoksiin yliopistolla ja sen ulkopuolella. Hän otti laitoksen vieraat vastaan aina yhtä lämpimästi ja ystävällisesti. Hän toimi myös laitoksen viikoittaisen laitoskokouksen, kahvikokouksen puheenjohtajana. Hänellä oli todella taito verkostoitua ja tehdä yhteistyötä.

Hän oli myös mukana laitoksensa työhyvinvointihankkeissa, muun muassa siinä, että työntekijöille saatiin työnohjausta aika-

na, jolloin asia oli uusi yliopistoissa. Hän teki uupumatta työtä laitoksensa puolesta monissa vaikeissa vaiheissa kuten uusien rahoitusmallien tullessa. Toiminnallaan hän vaikutti myös merkittävästi siihen, että suomen kielen laitos sai tunnustuspalkintoja opetuksen ja tutkimuksen korkeasta tasosta.

Eira Penttinen oli työssään kokonaisvaltainen, lempeä mutta myös tiukka. Hän toimi sydämellään eikä laskenut työtuntejaan. Tuskin hän juurikaan teki eroa työn ja yksityiselämän välille. Hän oli laitoksen äitihahmo, jonka luo työtoverit, opiskelijat ja vierailijat saattoivat tulla kertomaan kuulumisiaan, surujaan ja ilojaan. Eira Penttillä oli sydäntä ja halua kuulla ja jakaa kokemuksia.

Opiskelijat olivat lähellä Eira Penttisen sydäntä. Hän oli innolla mukana kehittämässä suomen kielen laitosta opiskelijamyönteisempään suuntaan. Hän oli luomassa kotoisaa ilmapiiriä, joka helpotti uusien opiskelijoiden liittymistä joukkoon. Eiran luo saattoi mennä juttelemaan ja saamaan ohjausta opintoihin ja elämään. Hän oli myös innokas ja odotettu vieras opiskelijoiden juhlissa ja teki opiskelijoiden kanssa opintomatkoja muun muassa Saksaan ja Unkariin. Eläkkeelle lähtiessään Eira sai opiskelijoilta kauniin kiitoksen työstään. Hänet valittiin »Vuoden Eiraksi» ja palkinto päätettiin jakaa vuosittain sille työntekijälle, joka on selvimmin opiskelijamyönteinen Eira Penttisen tapaan.

Eira Penttinen toimi vuosina 1988–1993 suomen kielen ja Suomen kulttuurin ulkomaanlehtorina Romanian Transilvanian Koloszvárissa Babes-Bolyain yliopistossa. Romaniassa elettiin silloin diktatuurin vaikeita vuosia. Työolot olivat vaativat, suorastaan vaaralliset. Eira Penttiseltä evättiin 1989 lupa jatkaa työtään ja häntä kehoitettiin

lähtemään maasta. Hän sai kuitenkin myöhemmin luvan palata työhönsä. Se henkinen ja aineellinen tuki, jota hän jakoi ja välitti muun muassa ruoan ja lääkkeiden muodossa, auttoi monia ihmisiä raskaina aikoina vallan vaihtuessa. Häntä muistaa Koloszvárissa laaja, kiitollinen ystäväpiiri.

Eira Penttinen oli usein yhteyshenkilönä ja emäntänä unkarilaiselta kielialueelta Suomeen tulleille vieraille. Hänellä oli erinomainen unkarin kielen taito, ja hän toimi myös tulkkina unkarilaiselta kielialueelta tulleille delegaatioille. Hän opetti ajoittain unkaria yksityisoppilaille. Eläkkeelle jäämisensä jälkeen hän toimi unkarin opettajana Helsingin Alppilan seurakunnassa kevääseen 2007 asti.

Viranhoidon ohella Eira Penttinen oli monessa mukana. Hän toimi 1980-luvulla äidinkielen kirjallisen käytön tuntiopettajana Helsingin yliopiston useassa tiedekunnassa. Viron kohtalonvuosien kesänä 1989 hän oli Suomi-Seura ry:n lähettämänä suomen kielen opettajana inkerinsuomalaisille opettajille Tallinnassa. Hän avusti myös Kalevalaseuran toimistotehtävissä ja oli Ryhmätyö-lehden toimitussihteerinä. Hän teki myös jatkuvasti kielentarkistustyötä: esimerkiksi yliopiston kypsyyskokeita hän arvioi kevääseen 2007 asti. Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsen hän oli kevääseen 2007 saakka.

Yksityiselämässään Eira Penttinen toimi pitkään partioliikkeessä monissa tehtävissä. Hän oli aina kiinnostunut lapsista ja nuorista; hänellä oli kymmenkunta kummilasta. Hänen sydämessään oli aina tilaa läheisille, sukulaisille, ystäville ja aina uusille lapsille ja aikuisille. Eira Penttinen oli todellinen humanisti. ■

SEIJA AALTO

Sähköposti: [seija.aalto@kolumbus.fi](mailto:seija.aalto@kolumbus.fi)